

HDPGHP

HRVATSKO DRUŠTVO ZA PEDIJATRIJSKU
GASTROENTEROLOGIJU, HEPATOLOGIJU
I PREHRANU • HLZ

PREPORUKE O POSTUPANJU U SLUČAJU ALERGIJSKE REAKCIJE U DJEČJEM KOLETIVU*

U ranoj životnoj dobi (dojenčad, rana vrtićka dob) djeca imaju alergijske reakcije najčešće na hranu. Pretpostavlja se da se alergija na hranu javlja u oko 3-6% djece. Alergijske reakcije najčešće nastaju na bjelančevine kravljeg mlijeka, na jaje, na kikiriki i na orašaste plodove. Alergija može nastati i na neki sastojak iz zraka (tzv. inhalacijski alergeni), nakon uboda opnokrilaca (pčela, osa i sl.), nakon promjene lijekova ili pri dodiru kože s raznim tvarima.

U djeteta se tijekom vremena mogu mijenjati i alergeni na koje reagira i oblici alergijske reakcije., a alergija može i proći.

Tablica 1. Simptomi alergijske reakcije

Koža	Osip, često svrbež, otok mekih tkiva
Probavni sustav	Mučnina, povraćanje, bolovi u truhu, peckanje u ustima
Dišni sustav	kihanje, začepljen nos, kašalj, promuklost, svrbež ili stezanje u grlu, otežano gutanje, osjećaj nedostatka zraka, sipljenje. Pridruženi simptom je često crvenilo i svrbež očiju uz suženje.
Sistemna reakcija preosjetljivosti ili anafilaksija*	najteža, po život opasna, generalizirana alergijska reakcija.

* može, ali i ne mora prijeći u **anafilaktički šok**; nema pouzdanog znaka kojim se može predvidjeti kod koga djeteta će reakcija stati na razini anafilaksije, a u koga će se pojačati do anafilaktičkog šoka.

* Prema dokumentu koji je 2011.g. HDPGHP pripremio na zahtjev Ministarstva zdravlja i s kojim se složilo i Hrvatsko društvo za alergologiju i kliničku imunologiju HLZ-a

Postupci za sprječavanje i liječenje alergijskih reakcija u dječjem kolektivu

1. Na dostupnom mjestu držati jasnu, kratku pisanu uputu o postupanju, te potrebne lijekove
2. Zabilježiti kod upisa u kolektiv je li dijete osjetljivo na neku hranu/drugi alergen i kako se očituje alergija
3. Spriječiti svaki kontakt s hranom koja izaziva alergiju jer i minimalna količina može potaknuti reakciju (npr. mlijeko u čokoladi, kikiriki u „Smokiju“ i slično).
4. Primijeniti jednu dozu lijeka – antihistaminika *:
 - a. za **sprečavanje reakcije**; ako je dijete pojelo hranu koju ne bi smjelo (alergeni iz hrane izazivaju simptome najčešće unutar 30 minuta.)
 - b. za **ublažavanje reakcije**; ako se jave znakovi alergije na koži, dišnom sustavu ili probavnom sustavu (ako prethodno nije dobio lijek za sprečavanje reakcije)
5. **Kod sistemske reakcije** sa znacima otežanog disanja (gušenja) ili srčano-cirkulacijskim smetnjama (tzv. anafilaksija):
 - a. *Odmah, bez odgađanja* primijeniti adrenalin (epinefrin). Najjednostavniji način je putem jednokratnog autoinjektora[†] u prednji dio natkoljenice, može i kroz odjeću. Ovakva injekcija epinefrina namijenjena je samopomoći, što znači da je laik (roditelj ili druga osoba koja skrbi o djetetu) sam uštrca u mišić.
 - b. Odmah udaljiti alergen (hranu koja je izazvala alergijsku reakciju) i pozvati hitnu pomoć.
 - c. Dijete treba poleći i podići noge (kako bi se poboljšala opskrba središnjeg dijela tijela krvlju i kisikom).
 - d. Potom dati dozu antihistaminika
 - e. Ako se alergijska reakcija usprkos tomu pogoršava, nakon 10 minuta treba ponoviti dozu epinefrina.
 - f. Nadzirati dijete, provjeravati bilo (rad srca) i disanje, te ako simptomi napreduju prema šoku (tj., ako dođe do prestanka disanja ili zastoja srca), treba primijeniti mjere oživljavanja.
 - g. Ako ste u dvojbi treba li ili ne primijeniti epinefrin, bolje ga je dati, jer odgađanje može pogoršati stanje.

Opisani su samo oni postupci koje mogu i trebaju primijeniti laici, dakle i osoblje u vrtiću.

LIJEKOVI KOJI SE MOGU UPOTRIJEBITI I DOZE

* **Antihistaminici.** U tablici su prikladni lijekovi registrirani u Hrvatskoj (ožujak 2011):

Lijek (INN)	Tvorničko ime lijeka	Doza lijeka za dob 1-2 godine	Doza lijeka za dob 2-5 godina
cetirizin	Letizen		5 mg (5 ml oralne otopine)
levocetirizin	Xyzal		2.5 mg (5 ml oralne otopine)
loratadin	Rinolan, Flonidan, Claritine		5 mg (sirup) količina sirupa ovisi o farmaceutskom pripravku
desloratadin	Aerius	1,25 mg (2.5 ml sirupa)	1,25 mg (2.5 ml sirupa)
dimetindenmaleat	Fenistil	0.5-0.75 mg (10-15 kapi)	0.75- 1 mg (15-20 kapi)

† **Autoinjektori adrenalina** (epinefrina) su: *EpiPen, EpiPen Junior, Fastjekt, Anahelp, Anapen, Anapen Junior*

- Proizvođači ne preporučuju koristiti autoinjektor za djecu lakšu od 15 kg.
- Oznaka *Junior* = doza od 0.15 mg adrenalina ; namijenjeno za djecu od 15 do 30 kg,
- Ostali pripravci = doza od 0.3 mg adrenalina, namijenjeno za odrasle i djecu težu od 30 kg.